

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2018/1181)

Motion om att konstnärsbostäder på Södermalm görs om till bostäder för unga stockholmare

Motion av Martin Westmont (SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Dennis Wedin anför följande.

Ärendet

Martin Westmont (SD) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att en del av beståndet av stadens konstnärsbostäder och konstnärsateljéer på stadsdelen Södermalm görs om till boenden för unga stockholmare som är folkbokförda i kommunen för att lösa en del av bostadsbristen i staden som enligt motionären främst drabbar unga människor.

Motionären föreslår vidare att beståndet fördelas genom en internkö för stockholmare under 30 år. Förslaget syftar inte på att alla bostäder av detta slag i Stockholms stad görs om till ungdomsbostäder. I ett första steg handlar det om följande tre byggnader som ges som exempel i motionen: Malongen vid Nytorget, kvarteret Dihlströms på Glasbruksgatan och kvarteret Tegen på Bjurholmsgatan.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att en del av Stockholms stads så kallade ”konstnärsbostäder” och konstnärsateljéer på Södermalm görs om till bostäder för unga stockholmare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kulturnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret konstaterar att fastigheterna som pekas ut av motionären är blåvärderade enligt Stockholms Stadsmuseums kulturhistoriska klassificering vilket innebär att de har bedömts ha ett kulturhistoriskt värde. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att det finns behov av bostäder för ungdomar men också lokaler för konstnärlig produktion. Det är dock upp till respektive fastighetsförvaltande nämnd eller bolag att bedöma utvecklingen av respektive fastighet i förhållande till uppdraget och utifrån en långsiktigt hållbar förvaltning av det samlade beståndet.

Fastighetsnämnden föreslår att motionen avstyrks, åtminstone avseende den delen av förslaget i motionen som omfattar fastighetsnämndens byggnad. Nämndens uppdrag innefattar inte bostäder och kontoret anser dessutom att en omställning till bostäder i Dihlströmska längan dels skulle bli synnerligen kostsamt i förhållande till andelen bostäder som skulle gå att uppbringa och dels att en sådan omställning riskerar att förvanska byggnadens kulturhistoriska värden.

Kulturnämnden anser att de tre fastigheterna på Södermalm är kulturhistoriskt värdefulla eftersom de representerar det förindustriella Stockholm. De innehåller alla ateljéer, inte ateljébostäder. Kulturförvaltningen anser att de nämnda ateljéhusen utgör en viktig del av stadens infrastruktur när det gäller konstnärlig produktion och att de även i framtiden bör ge utrymme åt professionellt verksamma konstnärer.

Södermalms stadsdelsnämnd anför att det är kulturförvaltningen i Stockholms stad som ansvarar för frågan om ateljébostäder och ateljéer. Ateljéerna förmedlas till godkända konstnärer och konsthantverkare via en ateljékö som kulturförvaltningen administrerar. Kulturförvaltningen ansvarar även för ateljébostadskön men Stockholms stads bostadsförmedling förmedlar de ateljébostäder som finns. Den som vill ansöka om ateljébostäder behöver stå både i bostadsförmedlingens kö och i kulturförvaltningens ateljébostadskö.

Stockholms Stadshus AB Dotterbolaget Stadsholmen äger fastigheterna Bondesonens större 19 och Tegen 2. Byggnadernas användningsområden varierar från kommersiella lokaler, ateljéer till bostäder. Båda dessa fastigheter är blåvärderade enligt Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering. Att bygga om byggnader med lokaler som används som ateljéer till bostäder kräver stora ingrepp i byggnaderna och skulle påverka de

kulturhistoriska värden kraftigt negativt. Både ur ett ekonomisk och kulturhistoriskt perspektiv är dessa byggnader olämpliga att bygga om till lägenheter.

Mina synpunkter

Bostadsbristen är en av de allra största samhällsutmaningarna som Stockholm har. Vi ska göra vad vi kan lokalt, men det behövs också nationella reformer för att öka bostadsbyggandet. I staden har den blågröna majoriteten satt ett högt mål om att bygga 10 000 klimatsmarta bostäder per år fram till år 2025. Av dessa ska hälften vara hyresrätter.

Det förslag som Sverigedemokraterna lagt fram är varken önskvärt eller praktiskt genomförbart. Det vore i praktiken nästan omöjligt att få till stånd en omvandling av dessa lokaler till bostäder då fastigheterna har hög kulturklassning. Det skulle också krävas en lång och väldigt kostsam planprocess för bara några få bostäder. Det är viktigare att stadens resurser läggs på mer realistiska projekt, exempelvis att utveckla nya programområden där vi kan få fram hundratals eller tusentals nya bostäder. Därutöver utgör stadens ateljéer en viktig del av stadens kulturella infrastruktur och bidrar till att skapa en levande stad där kulturen får ta plats.

I ett växande Stockholm är det viktigt att alla olika typer av näringar ges möjlighet att verka, det gäller självklart även kulturen. De ateljéer som Sverigedemokraterna vill stänga ned är alla byggda på 1600- och 1700-talen och utgör en värdefull del av det förindustriella Stockholm. Att bygga om dessa till bostäder skulle vara en lång och kostsam process, som dessutom inte skulle ge särskilt många nya bostäder.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion av Martin Westmont (SD) om att konstnärsbostäder på Södermalm görs om till bostäder för unga stockholmare

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 5 juni 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Dennis Wedin

Mats Larsson

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motion (2018/1181) av Martin Westmont (SD), om att konstnärsbostäder på Södermalm görs om till bostäder för unga stockholmare
2. Därutöver anfördes följande.

Sverigedemokraterna vill också att Stockholm ska vara en stad full av konst och kultur. Förslaget motionen tar upp innefattar ej alla stadens kulturfastigheter. Vi måste också ge den professionella konsten mer utrymme, med betoning på den professionella konsten som vi anser är den konst som uppskattas och kommer skattebetalarna till gagn. Den smalare konsten med knapp publik får i större utsträckning söka stöd från den privata sektorn.

Motionen innebär ett reellt förslag hur vi kan skapa fler bostäder åt stockholmarna. All politik handlar om prioriteringar och Sverigedemokraterna prioriterar fler bostäder åt stockholmarna före en mindre grupp ”kulturarbetare” som nu ges gräddfil till centrala lokaler och bostäder.

Kulturförvaltningen ansvarar för ateljébostadskön och Stockholms stads bostadsförmedling förmedlar de ateljébostäder som finns. Denna kö ska ses över och omarbetas.

Individer som får stöd av olika slag och som producerar ”alster” som vi med facit i hand ser inte får någon bredare publik så måste man ställa frågan, är det är väl använda skattepengar, eller skulle vi kunna använda dessa resurser på ett bättre sätt?

Remissammanställning

Ärendet

Martin Westmont (SD) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att en del av beståndet av stadens konstnärsbostäder och konstnärsateljéer på stadsdelen Södermalm görs om till boenden för unga stockholmare som är folkbokförda i kommunen för att lösa en del av bostadsbristen i staden som enligt motionären främst drabbar unga människor.

Motionären föreslår vidare att beståndet fördelas genom en internkö för stockholmare under 30 år. Förslaget syftar inte på att alla bostäder av detta slag i Stockholms stad görs om till ungdomsbostäder. I ett första steg handlar det om följande tre byggnader som ges som exempel i motionen: Malongen vid Nytorget, kvarteret Dihlströms på Glasbruksgatan och kvarteret Tegen på Bjurholmsgatan.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kulturnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I en motion föreslår Martin Westmont (SD) att en del av beståndet av stadens konstnärsbostäder och konstnärsateljéer på stadsdelen Södermalm görs om till boenden för unga stockholmare för att lösa en del av bostadsbristen i staden som enligt motionären främst drabbar unga människor. I ett första steg handlar det om följande tre byggnader: Malongen vid Nytorget, kvarteret Dihlströms på Glasbruksgatan och kvarteret Tegen på Bjurholmsgatan. Fastighetsnämnden äger och förvaltar fastigheten Dihlströms och Dotterbolaget AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheterna Malongen och Tegen.

Stadsledningskontoret konstaterar att fastigheterna som pekas ut av motionären är blåvärderade enligt Stockholms Stadsmuseums kulturhistoriska klassificering vilket innebär att de har bedömts ha ett kulturhistoriskt värde. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att det finns behov av bostäder för ungdomar men också lokaler för konstnärlig produktion. Det är dock upp till respektive fastighetsförvaltande nämnd eller bolag att bedöma utvecklingen av respektive fastighet i förhållande till uppdraget och utifrån en långsiktigt hållbar förvaltning av det samlade beståndet.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2019 följande.

Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I enlighet med kommunfullmäktiges budget är fastighetsnämndens uppdrag i första hand att förvalta lokaler för stadens egna behov och interna hyresgäster. Fastighetsnämnden ansvarar även som stadens fastighetsförvaltande resurs för lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag samt naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns. Uppdraget omfattar förvaltningsbyggnader, kulturfastigheter, idrottsanläggningar, vissa kommersiella fastigheter, vissa naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns samt inhyrningar och bostadsrätter. Att äga och förvalta bostäder innefattas inte av detta uppdrag.

Fastighetskontoret föreslår att motionen avstyrks, åtminstone avseende den delen av förslaget i motionen som omfattar fastighetsnämndens byggnad. Nämndens uppdrag innefattar inte bostäder och kontoret anser dessutom att en omställning till bostäder i Dohlströmska längan dels skulle bli synnerligen kostsamt i förhållande till andelen bostäder som skulle gå att uppbbringa och dels att en sådan omställning riskerar att förvanska byggnadens kulturhistoriska värden. Byggnaden är klassificerad som blå, vilket är den högsta klassen, och omfattar bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde enligt Stadsmuseets kulturhistoriska klassificering.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 5 mars 2019 följande.

Att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens ateljéer är produktionslokaler för professionella konstnärer. De som får möjlighet att hyra en ateljé uppfyller de riktlinjer kulturnämnden beslutade den 15 oktober 2007. De tre byggnader som pekas ut som exempel i motionen är alla ateljéhus med lokaler för professionellt verksamma konstnärer. De tre fastigheterna på Södermalm är alla kulturhistoriskt värdefulla eftersom de representerar det förindustriella Stockholm. De innehåller alla ateljéer, inte ateljébostäder. För att möta det framväxande och samtida behovet av lokaler för konstnärlig produktion antogs den 14 november 2016 en "Ateljé-strategi 2017-2020" i fastighetsnämnden och kulturnämnden. Kulturförvaltningen anser att de nämnda ateljéhusen utgör en viktig del av stadens infrastruktur när det gäller konstnärlig produktion och att de även i framtiden bör ge utrymme åt professionellt verksamma konstnärer.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2019 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M), Anne-Lie Elfvén (L) Anna-Klara Müntzing (MP) och Lars Rottem Krangnes (C), *bilaga 1*. Frida Bondesson (KD) ställde sig med sitt ersättaryttrande bakom uttalandet.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Charlotte Lilja Pittuco m.fl. (V), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen i Stockholms stad ansvarar för frågan om ateljébostäder och ateljéer. Ateljéerna förmedlas till godkända konstnärer och konsthantverkare via en ateljékö som kulturförvaltningen administrerar. Kulturförvaltningen ansvarar även för ateljébostadskön men Stockholms stads bostadsförmedling förmedlar de ateljébostäder som finns. Den som vill ansöka om ateljébostäder behöver stå både i bostadsförmedlingens kö och i kulturförvaltningens ateljébostadskö.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att det är viktigt med bostäder för unga vuxna. För att underlätta för unga att komma in på bostadsmarknaden har Stockholms stads bostadsförmedling särskilda ungdomsbostäder som kan erbjudas personer i bostadskön som är mellan 18 och 30 år.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 27 mars 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Dotterbolaget Stadsholmen äger fastigheterna Bondesonen större 19 (Nytorgsgatan 15, "Malongen") och Tegen 2. Bondesonen större 19 innehåller idag bara lokaler, inga bostäder. Lokalerna hyrs ut som ateljéer. En större renovering genomfördes 2011. Fastigheten Tegen 2 utgör ett kvarter på Södermalm som är bebyggt med flera byggnader. Byggnadernas användningsområden varierar från kommersiella lokaler, ateljéer till bostäder.

Båda dessa fastigheter är blåvärderade enligt Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering. Det innebär att de har ett synnerligen stort kulturhistoriskt värde. Att bygga om byggnader med lokaler som används som ateljéer till bostäder kräver stora ingrepp i byggnaderna och skulle påverka de kulturhistoriska värden kraftigt negativt.

Både ur ett ekonomisk och kulturhistoriskt perspektiv är dessa byggnader olämpliga att bygga om till lägenheter.

Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M), Anne-Lie Elfvén (L) Anna-Klara Müntzing (MP) och Lars Rottem Krangnes (C) enligt följande.

Vi delar uppfattningen att det är viktigt med bostäder för unga vuxna. Vi tycker därför att det är bra att Stockholms stads bostadsförmedling t.ex. förmedlar särskilda ungdomsbostäder till personer som är mellan 18-30 år. Men vi håller inte med om att konstnärsbostäderna ska göras om till bostäder för unga stockholmare. På Södermalm har vi en hel del konstnärsbostäder/ateljéer och dessa är viktiga för vår stadsdel och för att skapa en levande stad.

För oss handlar det mycket om vilken stad vi vill ha och vilken stad som vi vill leva i. Vi vill ha en levande stad där kultur är en viktig del. Vi vill inte se en stad där allt som inte är kommersiellt ska puttas ut från innerstaden, och kvar blir bostäder, affärer och kontor. Vi menar att staden dör utan en levande kultur. Vi menar istället att vi bör fundera över hur vi kan få till än fler mötesplatser för kulturen på Södermalm, inte mindre.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) enligt följande.

Om det vore sant, som motionären påstår, att staden *"upplåter bostäder och lokaler till ett fåtal människor som vill bedriva hobbyverksamhet av diskutabel konstnärlig kvalitet"*, och att dessa lokaler därför borde byggas om till ungdomslägenheter, skulle möjligen motionens krav ha kunnat tas seriöst. Tre lokaler på Södermalm pekas ut: Malongen vid Nytorget, kvarteret Dihlströms på Glasbruksgatan och kvarteret Tegen på Bjurholmsgatan.

Motionen baseras dock på missförstånd:

1. I staden finns en särskild hyreskö för renodlade ateljéer och ytterligare en för s.k. ateljébostäder.
2. De tre lokaler som anges i motionen är renodlade ateljéer och används inte som bostäder. Byggnaderna representerar det förindustriella Stockholm och är kulturhistoriskt värdefulla.
3. För att komma i fråga för ateljébostad måste man vara högskoleutbildad inom ett konstnärligt yrke. Glada amatörer göre sig inte besvär.

Genom systemet med ateljéer och ateljébostäder säkras en viktig del av stadens infrastruktur när det gäller konstnärlig produktion. De är ett viktigt inslag i Södermalm som riskerar att försvinna om lokalernas användning enbart styrs av marknadsfaktorer.

Att identifiera ateljébostäderna som en bidragande orsak till ungdomars bostadsbrist är att gå vilse. Om man seriöst vill minska bostadsbristen för unga krävs helt andra grepp. Centrala åtgärder som Stockholms stad kan vidta för att säkra bostäder åt unga är bl.a.:

- en hög takt i nybyggnationen, fokuserat på en ökad andel hyreslägenheter,
- stopp för omvandling från hyres- till bostadsrätter, samt
- införande av någon typ av bostadsgaranti för ungdomar, t.ex. enligt den modell socialdemokraterna presenterade inför valet 2018.

Särskilt uttalande gjordes av Charlotte Lilja Pittuco m.fl. (V) enligt följande.

Sverigedemokraterna har i en motion föreslagit att konstnärsateljéer i kvarteren Malongen, Dohlströms och Tegen, det vill säga totalt 57 konstnärsateljéer på Södermalm, omvandlas till ungdomsbostäder, vilket skulle innebära att alla de ateljéer på Södermalm som staden tillhandahåller försvinner.

Vänsterpartiet menar att vi snarare behöver fler ateljéer eftersom kön till dessa är mycket lång. Ateljéerna är produktionslokaler för professionella konstnärer och inte ”hobbyverksamhet av diskutabel konstnärlig kvalitet” som SD skriver i sin motion. Visst behövs många och billiga bostäder för unga på Södermalm, men inte till priset av att konstnärer kastas ut från sina ateljéer. Vänsterpartiets alternativ är att det byggs billiga hyresrätter i stället för dyra bostadsrätter.

Martin Wickström, en av de konstnärer som har en ateljé i Malongen, har på ett lysande sätt i en artikel i Södermalmsnytt formulerat varför kultur är viktigt: ”En stark demokrati bygger på ett starkt kulturliv som inte styrs av privata verksamheter. Även kultur som är knölig och provocerande måste stödjas.” (källa: ”Här är konstnärshuset som SD vill stoppa”, Södermalmsnytt, publicerad 15 mars 2019). Exakt så, kultur är viktigt för vår demokrati och vår stadsdel hålls levande med närvaron av olika typer av kulturaktiviteter. Därför behövs det snarare fler än färre ateljéer på Södermalm och i hela staden.